

rit. Ettekandja tegi ettepaneku hakata ulatus-likult määrama piima karbamiidisisaldust, milleks vahendid on juba muretsetud. Ta tõi välja ka piima karbamiidisisalduse skaala, mille abil saab otsustada lehmade proteiinse toitumise seisukorra üle. See skaala vajab praktikas kontrollimist.

V. Karis rääkis rapsiõli ja rapsikoogi lisa-söötmise katsetest. Rapsiõli aitab rahuldada suuretoodanguliste lehmade energiatarvet, rapsikoogis, mis sisaldab samuti küllalt palju õli, on nii proteiini- kui energiarikas.

M. Metsaaldi ettekanne oli tehtud Piistaoja Veisekasvatuse Katsejaama tippelmadega korraldatud söötiskatse tulemuste põhjal. Ta andis ülevaate niisuguste lehmade söödaratsiooni struktuurist ja mõningatest söötis-tehnilistest üksikasjadest.

Kavakohaste ettekannete kõrval oli ka rida sõnavõtte kohapeal. Neis rõhutati loomakasvatuse ümmikseisust väljatoomise vajadust ja et valitsus ei tohiks jääda põllumajanduse alla-käigus tummaks kõrvalseisjaks, nii nagu ta seni on olnud, ta peab osutama abi, et loomade mahatapmine peatuks.

Konverentsist osavõtjad otsustasid, et taolisi kokkutulekuid tuleb hakata süstemaatilisel korraldama, õigemini tuleb taastada see konverentside pidamise järjekindlus, mis kestis mitu aastakümnet.

Ü. Oll

JUUBELID

VIKTOR HELLENURME – 70

Viktor Hellenurme sündis

16. veebruaril 1925. a. Tartus töölis perekonnas. Algkooliaastad möödusid Tapal, kus ta isa töötas 1929. aastast alates vedurijuhina. Pärast Tapa algkooli (1938) lõpetas juubilar 1939. a. ka Tartu

Tehnika Täienduskooli elektro-tehnika osakonna. 1939. a. sügisel alustas ta õpinguid Tartu I Keskkoolis, kuid sõjakeerises tulid need kaheks aastaks (1944...1946) katkestada. Keskkooli lõpetamine hõbemedaliga sai teoks 1948. a. Seejärel jätkusid õpingud Tartu Riikliku Ülikooli matemaatika-loodusteaduskonnas, mille ta lõpetas kiitusega 1954. a. Esimeseks töökohaks oli juubilarile TRÜ taimefüsioloogia kateeder, kus ta esialgu (1954...1955) töötas vanemlaborandina ja hiljem (1955...1957) assistendina.

Põllumajanduskõrgkooliga – tookordse EPAga – sidus Viktor Hellenurme end 1957. a. novembrist ja tema järgnevad tööaastad (neid saab kokku üle kolmekümne) kuni pensionile minekuni möödusid Eesti Põllumajanduse Aka-deemias. Suurem osa neist pikkadest tööaastatest oli ta mullateaduse ja agrokeemia kateedris, kus ta aastatel 1957...1967 töötas radioaktiivsete isotoopide laboratooriumis vanemlaborandina.

1. septembrist 1967. a. kuni 20. juunini 1969. a. nooremteadurina ning tema peamiseks ülesandeks oli katsete korraldamine radioaktiivsete isotoopidega. Tänu tema korrektsusele ja teadlasele nii vajalikule järjekindlusele valmis selle töö kõrvalt iseseisvalt koostatud kandidaadidissertatsioon, mille eduka kaitsmise järel omistati talle 1968. a. bioloogiateaduste kandidaadi teaduslik kraad. 20. juunist 1969. a. valiti V. Hellenurme mullateaduse ja agrokeemia kateedri teadusliku uurimistöö sektori vanemaks teaduslikuks töötajaks, millisel ametikohal töötas ta kuni 1. septembrini 1982. a., omades seal-juures alates 1972. a. Kõrgema Atestatsiooni-komisjoni poolt omistatud vanemteaduri atestaati.

Juubilari uurimistöö sisuks on olnud raua migratsiooni, difusiooni ja sorptsiooni uurimine

pruunmuldade erinevates horisontides ning erinevate raua vormide määramine neis muldades. Samuti on uuritud veeslahustuvate fosfaatide neeldumise dünaamikat, künnialustesse kihti-desse viidud lubja mõju taimedele, lubiväetiste mõju odra mineraalsele toitumisele jne. ning seda kõike radioaktiivsete isotoopide kaasabil. Samuti on juubilar uurinud biosfääri radioaktiivset saastumist.

Lisaks teadustööle tegeles V. Hellenurme vanemteadurina regulaarselt ka õppetööga, õpetades veterinaariatudengitele radioloogiat, agronoomiaüliõpilastele radioaktiivsete isotoopide kasutamist uurimistöös jne. Alates 1. septembrist 1982 pühenduski juubilar täielikult õppetööle, asudes EPA tsiviilkaitse kursuse assistendi ametikohale. Sellelt ametikohalt lahkus ta 16. juulil 1985 seoses vanaduspensionile siirdumisega. Pensionärina töötas ta episoodiliselt sellel ametikohal veel kuni 1991. aastani.

Kaastöötajatele on juubilar meelde jäänud äärmiselt kohusetundliku, täpse ja õiglase inimesena, kellele pole võõras ka huumor. Hindamatult suur on olnud tema panus tsiviilkaitse formeeringute väljaõpetamisel Eesti Põllumajanduse Akadeemias.

Soovime juubilarile tugevat tervist ja jõudu ning palju helgeid päevi veel pikkadeks aastateks.

P. Kuldkapp

ERIK MÜTS – 60

Juubilar on sündinud 10. jaanuaril 1935.a. kauni Võhandu jõe kaldal Võrumaal, Mikitamäe vallas, kus ta vanemad olid talupidajad. Algkooli lõpetas Võõpsus 1948.a. ja samast sügisest oli 13-aastane maapoiss Räpina

Aiandustehnikumi õpilane. Pärast tehnikumi õnnestus tal astuda Eesti Põllumajanduse Akadeemia agronoomiateaduskonda, mille lõpetas 1957. a. õpetatud agronoomina.

Alates 1957. a. algas juubilaril töömeheteed. See on olnud seotud mitme meie vabariigi tuntud majandiga.

Kõigepealt sai E. Mütsist Valguta kolhoosi peaaegronoom, nõudliku ja andeka kolhoosi esimehe Kaljo Ermi käe all. Juba siis oli mõte rajada Valguta polder, kuid jõud ei hakanud peale. Kuid Valgutas oli tollal arenenud heinaseemnekasvatuse, siit saigi alguse juubilaril huvi heinasegude vastu. Ka kodutalus kasvatati heinaseemet (4...5 liiki).

Noort agronoomi ei jäetud rahule ja nii suunati ta 1960. a. Erumäe kolhoosi esimeheks, kellena töötas kaks aastat. Kursusekaaslane H. Toomiste, kes juhatas Kehtnas näidismajan-dit, kutsus E. Mütsi enda juurde peaaegronoomiks. Kehtnas tegi juubilar suure töö rohumaade rajamisel. Siiani on juubilaril alles kõikide tollal rajatud rohumaade seemnesegude retseptid (kuulus rohelistes raamatus), mida on sirvinud paljud praktikandid.

E. Müts oli üks esimeste pärast sõjaaegsete Eesti künnivõistluste organiseerija Kehtnas 1964. a. (koos A. Piho, E. Talpsepa, U. Rahula ja H. Toomistega). "Agraarteaduses" on mainitud vaid A. Piho ja E. Talpsepp (nemad olid teooria esindajad, praktilise võistluste organisatsiooni töötasid välja U. Rahula, H. Toomiste ja E. Müts, kes oli alaline kommentaator 1972. a.-ni).

Ka Kehtnasse ei saanud juubilar jääda "elutööd" (rohumaad) lõpuni rajama, ees ootas kõige raskem ja huvitavam osa elust – Orumäe. 1970. a. kolis ta kadunud akadeemik Adolf Möldri tungival soovil Orumäele. Tuli hüpata tundmatus kohas vette, s.t. tuli asuda ELVI karuslooma- ja lambakasvatuse osakonna juha-taja, samaaegselt ka Orumäe sovhoosi direktori kohale. Tuli panna kindel alus tõulambakasvatusele Eestis. Nelja aasta pärast (1974) kande-pind laienes, Orumäe sovhoosist sai tublisti suurem Puka sovhoos.

Töö sovhoosi direktorina ja lambakasvatuse osakonna juhatajana oli küll huvitav, kuid tollastes oludes raske ja tulemustevaene. Vabariigi põllumajanduse ümberkorralduste tõttu tuli 1992. a. ELVI lambakasvatuse ja karuslooma osakonna juhataja koht maha jätta, 1993. a. kevadel aga üldse loobuda ligi 23 aastat kestnud tööst Eesti lambakasvatuse heaks. Praegu töötab E. Müts Puka Keskühistu tegevdirektorina.

Juubilar on mitmesuguste huvidega mees. Ta on olnud nimekas sportlane, võttes palju-kordselt osa vabariiklikest agronoomide kutsealavõistlustest ja sealt mitmeid esikohti koju kaasa toonud. Ta on ka suur raamatusõber, tema

koduses raamatukogus olevat ligi 6000 nimetust.

Soovime juubilarile õnne ja edu edaspidiseks.

JÜRI ROOTS – 60

V. Raagmets

20. jaanuaril täitub 60 eluaastat EPMÜ Majandus- ja Sotsiaalteaduskonna informaatika instituudi juhatajal dotsent Jüri Rootsil. Tegemist on inimesega, kelle kohta kehtib praktiliselt 100-protsendiliselt reegel, et inimese isiksus, tema käitumisstiil ning suhtumine ümbritsevasse ellu on paika pandud esimestel eluaastatel läbielatuga.

Jüri isa oli maakooli direktoriks, ema õpetajaks. Nagu tollal maakoolides sageli, kuulus direktori korter lahutamatu koostisosana koolimaja külge. Päevad ei jaotunud kodu- ja koolipoolseteks. Seepärast ei tasu meil ka nüüd üllatuda, kui kohtame juubilaril hilistel õhtutundidel, laupäevadel ja pühapäevadel arvutuskeskuses või oma töökabinetis. Lisaks töökusele tõi ta lapsepõlvkodust kaasa nõudlikkuse enese ja teiste vastu, esmäärgikindluse ja abivalmiduse.

Aastad 1949...1953 oli Tartu 1. Keskkoolis matemaatikasse ja sporti kiindumise periood. Lõpetanud keskkooli hõbemedaliga, immatrikuleeriti ta 1953. aasta augustis Tartu Riikliku Ülikooli matemaatika erialale. Ajalehes ilmus pilt medalioomanikest-esmakursuslastest. Piisas vaid rahvuskaaslase kaebusest ning 1. septembril, s.t. päeval, mil toimus ülejäänud üliõpilaskontingendi immatrikuleerimine, eksmatrikuleeriti Jüri Roots TRÜ-st. Põhjuseks oli isa kui rahvaval-gustaja tunnistamine natsionalistiks ja seega ka rahvavaenlaseks.

Mitmed ettevõtmised Jüri Rootsi edaspidises elus olid oma olemuselt sundkäigud. Mõnda saab ära seletada juhuslikkusega. Näiteks elukutse valik: EPA õppejõud-sportlased viisid asja niikaugale, et EPA mehhaniseerimisteaduskonda astumiseks 1953. a. septembri keskel tarvitses Jüril endal kirjutada vaid avaldus. Insenermehhaaniku diplom anti talle 1958. a.

Aastatel 1961...1964 oli J. Roots aspirantuuris Timirjazevi-nimelises Põllumajanduse Akadeemias. 1965. a. kaitses ta kandidaadidissertatsiooni teemal "Põllumajanduslike remondi-

ettevõtetes remonditud (taastatud) silindriliste hammasrataste kompleksvea määramise metoodika väljatöötamine". Seniajani on ta truuks jäänud tehnikaga seonduvale. Meenutame kasvõi EPA Arvutuskeskuse rajamist, ajakohastamist ja töökorras hoidmist. Äärmiselt eneseohverduslikult suhtus ta arvutitesse "Minsk-32" ja "ES-1035".

Kaks aspirantuuri järgset aastat töötas J. Roots EPA masinate remondi kateedris. Alates 1966. a. on ta Majandusteaduskonna õppejõuna õpetanud tõenäosusteooriat, statistikat, arvutustehnikat, informaatikat, küberneetikat. Teaduslik uurimistöo on toimunud põhiliselt kolmes valdkonnas:

Esiteks – tõenäosusteooria, matemaatilise statistika ja operatsioonianalüüsi meetodite (Bayesi statistika, taastamisteooria, varude juhtimise teooria jne.) kasutamine masinate remondi ja varuosadega varustamise korraldamisel ja planeerimisel.

Teiseks – arvutitarkvara väljatöötamise automatiseerimine universaalsete makrogeneraatorite baasil erinevate arvutipõlvkondade tarvis.

Kolmandaks – arvutite kasutamine põllumajandusliku info töötlemisel ja analüüsimisel (veiste jne. boniteerimine, seemenduste analüüs, spetsialistide andmebaasi loomine jne).

Kolleegid soovivad juubilarile palju õnne, tugevat tervist ning kordaminekuid eelseisvatel aastatel.

I. Abel

REIN TEINBERG – 60

Juubilar sündis 2. veebruaril 1935. a. Harjumaal Hageri vallas, talupidaja pere teise lapsena. Haridustee algas Maidla algkoolis, jätkus Hageri 7-kl. koolis ja Vana-Võidu ning Türi Loomakasvatustehnikumis. EPA zootehnikateaduskonna lõpetas R. Teinbergi 1959. aastal *cum laude*, seejärel töötas kaks aastat Tori Põllumajandusloomade Kunstliku Seemenduse Jaama juhatajana.

1961. aastal võeti ta aspirantuuri EPA põllumajandusloomade aretuse kateedrisse (juhendajaks akad. Arne Pung). Kandidaadikraadi piima valgusisalduse uurimisest kaitses juubilar 1964. a. ja jäi tööle samasse

kateedrisse, alul vanemteadurina, siis dotsendina ja lõpuks professorina. Doktoritöö kaitses R. Teinberg 1974. aastal. See käsitas veiste selektsiooniteooriat ja selle rakendusvõimalusi Eesti veisetõugudel (populatsiooni geneetilised parameetrid). Professorikutse omistati talle 1978. aastal. Teadus ja õppetöö kõrval pidas juubilar 5 aasta jooksul zootehnikateaduskonna dekaani ametit (1974...1979).

Alates 1979. a. suvest siirdus prof.

R. Teinberg tööle Eesti Teaduste Akadeemia Eksperimentaalbioloogia Instituuti, kus asutas loomageneetika osakonna. Sellel ametikohal töötab ta seni ajani. Põhitöö kõrval toimetab juubilar "Eesti Põllumajandusentsüklopeediat" ja tänu heale inglise keelele on tegev Põllumajandusministeeriumi Välissuhete Osakonnas suhete hoidmisel FAO-ga (ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsioon).

Juubilari sulest on ilmunud üle 100 teadustöö, sealhulgas kaks õpperaamatut põllumajandusloomade geneetikast (kolmas ootab ilmumist). Teadustöös on tema põhisuund pikemat aega püsinud populatsioonigeneetika meetodite ja arvutite rakendamisel Eesti loomaaretuses. Enamiku veiste jõudluskontrollis ja pullide hindamisel seni kasutatavate matemaatiliste meetodite ideeliseks "isaks" on olnud juubilar. Töö aretusmeetodite täiustamisel ja rahvusvahelistele nõuetele lähendamisel jätkub.

R. Teinberg on osalenud mitmetel rahvusvahelistel konverentsidel ja tema teekonnad on ulatunud Californiast Baikalini, Helsingist, Stockholmist, Roomast ja Edinburgist rääkimata. Omal ajal olid tal eriti tihedad teadussidemed Peterburi, Moskva ja Kiievi vastavate teadusasutustega, praegu jätkuvad need Riia ja Vilniusega. Juubilar on Balti Geneetikaföderatsiooni Nõukogu liige, valiti FAO Euroopa osakonna konverentsil Rahvusvahelise Põllumajandusuringute Konsultatiivgrupi (CGIAR) liikmeks, on Eesti Geneetikute Seltsi aseesimees.

Juba üliõpilaspõlvest on juubilar laulnud meeskooris (Tartu Akadeemiline Meeskoor,

Gaudeamus), pärastpoole aga vahetanud lauluharrastuse orelimängu vastu (küll praegu rohkem süntesaatoril!). "Võib-olla saab minust pensionieas veel orelimängija mõnes väikeses kirikus", ütleb ta muiates.

Kahest abielust on juubilaril kolm poega ja kaks tütar.

Soovime toimekale teadusetegijale ja heatahtlikule kaasvõitlejale indu ja edukust veel paljudeks aastateks.

Ü. Oll

ERIKA VESIK – 60

Erika Vesik, neiuna Meikar, on sündinud 27. detsembril 1934. a. Virumaal Võsu lähedal Võhma külas. Alghariduse omandas ta Võhma ja Võsu Mittetäielikus Keskkoolis. Kohe peale seda tuli hakata elatist teenima värskest organiseeritud kolhoosis ning Joaveski Puupapivabrikus.

Olles otsustanud pühendada end põllumajandusele, õppis ta 1952. a. Arkna Põllumajanduskoolis ja töötas selle järel tolleaegse Loksa rajooni Kolga Zoovetjaoskonnas zootehnikuna. Põllumajandusliku keskhariduse omandas Erika Kehtna KEEP Keskkoolis (1953...1956). Selle lõpetamise järel suunati ta 1956. a. tolleaegse Pärnu raj. "Võidulipu" kolhoosi, kus töötas arvestajana ja agronoomina kuni 1956. aastani. Siis sundis teadmiste janu noort agronoomi minema Tartu, et omandada EPA-s põllumajanduslik kõrgharidus. Põllumeeste kõrgkooli lõpetamisega 1964. a. omandas Erika Vesik õpetatud agronoomi kvalifikatsiooni. Pärast EPA lõpetamist asus juubilar tööle Kohila sovhoosi Rabivere osakonna juhatajana. Seoses tütre Eda sünniga 1965. a. tuli noorel emal teha töös aastane vaheaeg.

Alates 1. märtsist 1966. a. on aga Erika Vesik kuni käesoleva ajani olnud pidevalt seotud Eesti Maaviljeluse Instituudi taimekaitseosakonnaga. Ta asus sinna algul tööle agronoomina viiruste uurimise grupis. Aspirantuuriaastatel 1970...1972 alustas juubilar aga uurimistöoga

kartulipõldude keemilise umbrohutõrje alal. Pärast aspirantuuriaja lõppu määrati Erika noore-ma teadusliku töötaja ametikohale. Uurimine samas suunas jätkus. Selle tulemusel valmis kandidaadidissertatsioon, mille eduka kaitsmise järel omistati talle 1985. aastal põllumajanduskandidaadi kraad. 1988. aastal nimetati ta sama osakonna vanemteaduriks, kellena ta töötab tänaseni.

Kuigi pikaajalise teadusliku tegevuse jooksul on tulnud juubilaril uurida vastavalt vajadusele mitmeid küsimusi, on ta truuks jäänud ainult ühele kultuurile, s.o. kartulile. Nagu juba öeldud, alustas ta agronoomina tööd viirushaiguste määramisega kartuli seemnepõldudel. Teadusliku uurimistöö tulemusel on ta välja töötanud soovituselised umbrohtude kui ka seenhaiguste tõrjeks, mis on leidnud rakendamist kartulikasvatuse praktikas. Praegu jätkub tema uurimistöö nimetatud soovitude täiustamiseks kõige uuemate preparaatidega maailma tuntumate keemiafirma-de arsenalist.

Peale pingelise teadustöö ja tütre kasvatamise on Erika Vesikul jätkunud jõudu ning tahtmist olla aktiivne ka ühiskondlikus tegevuses. Ta on olnud instituudi ametiühingu tegelane ja kodundusklubi esinaine.

Tugevat tervist, jätkuvat energiat ja tegutsemislusti soovivad juubilarile kolleegid Eesti Maaviljeluse Instituudist.

S. Uusna

VELLO VUNGO – 60

Eesti Maaviljeluse Instituudi teadur Vello Vungo sündis Petserimaa taluperes 17. jaauaril 1935. a. Tema koolitee algas Meremäe algkoolis, jätkus Saku Maakorraldus- ja Maaparandustehnikumis ning Eesti

Põllumajanduse Akadeemias, mille maakorralduse ja hüdro-melioratsiooni teaduskonna lõpetas kiitusega 1959. a., omandades insener-hüdrotehniku kutse. Pärast kõrgkooli oli V. Vungo erialalisel tootmistööl Viljandi Maapa-

randusjaamas, Väike-Maarja Remondi-Tehnika-jaamas ja Vao sovhoosis. Alates 1967. aastast töötab juubilar Eesti Maaviljeluse Instituudi maaparanduse sektoris, kus ta on kujunenud vabariigi üheks paremaks asjatundjaks pinnase veeläbilaskvuse alal. V. Vungot kui teadurit iseloomustab detailideni ulatuv põhjalikkus ja tugevalt arenenud kriitikameel. Nimetatud omadustel koos loomupärase tagasihoidlikkusega on oma osa selles, et juubilarite teadustöö senine tulemus ei väljendu publikatsioonide suures arvus ega akadeemilistes formaalsetes. Aga arvestatav resultaat on olemas – Eesti pinnaste veeläbilaskvuse andmepank, mis on üheks peamiseks lähteluseks maaparanduse põhiküsimuste lahendamisel.

Kolleegid soovivad juubilarile tugevat tervist ja kordaminekuid järgnevatel aastatel.

E. Soovik

JAAK TÖLP – 50

Jaak Tõlp on sündinud 5. veebruaril 1945. aastal Pärnumaal Are vallas talupidaja perekonnas. Algul õppis Murru algkoolis ja Are 7-kl. koolis, seejärel Pärnu L. Koidula nimelises II Keskkoolis, mille lõpetas 1963.

aastal. Kaks aastat töötas ta kodu- (Suigu) kolhoosi põllul ja farmis, pannes nii-moodi aluse oma põllumehe meelele ja praktiliste tööde kogemuste pagasile. 1965. aastal astus EPA zootehnikateaduskonda ning lõpetas selle õpetatud zootehnikuna 1970. aastal. Pärast lõpetamist kutsus põllumajandusloomade söötmise kateedri juhataja ta EPA-sse tööle, aspirantuuris edasiõppimise eesmärgiga. Aastatel 1970...1973 oligi ta EPA statsionaarne aspirant, seejärel põllumajandusloomade söötmise kateedri teadur ning õppejõud: 1973...1976 nooremteadur, 1976...1980 assistent, 1980...1989 vanemõpetaja, 1989...1991 dotsendi kt. ja 1991. aastast dotsent.

1990...1994. aastal oli J. Tõlp EPA loomakasvatusteaduskonna teadusprodekaan. Alates 1992. aastast on ta EPMÜ loomakasvatusteadus-